

САДИ БЕЗПЕРЕРВНОГО ЦВІТІННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ МІСЬКОГО ОЗЕЛЕНЕННЯ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглянуто значення садів безперервного цвітіння у формуванні сучасного міського озеленення. Проаналізовано основні принципи створення таких садів у помірному кліматі, зокрема використання ярусної структури насаджень, сезонної змінності декоративності та екологічної сумісності рослин. Наведено приклади декоративних дерев, кущів, багаторічників і ґрунтопокривних рослин, що забезпечують безперервне цвітіння з ранньої весни до пізньої осені. Визначено принципи групування рослин та основні агротехнічні заходи догляду за композиціями. Доведено, що правильний підбір асортименту рослин та застосування принципу ярусності дозволяють створити стійкі та естетично привабливі ландшафтні композиції, які сприяють підвищенню екологічної та рекреаційної якості міського середовища.

Ключові слова: міське озеленення, сад безперервного цвітіння, декоративні рослини, ярусність, багаторічні рослини.

Abstract

The article examines the role of continuously flowering gardens in the formation of modern urban landscaping. The main principles of creating such gardens in a temperate climate are analyzed, including the use of a tiered planting structure, seasonal changes in decorativeness, and ecological compatibility of plants. Examples of ornamental trees, shrubs, perennials, and ground cover plants that ensure continuous flowering from early spring to late autumn are presented. The principles of plant grouping and the main agrotechnical measures for maintaining such compositions are defined. The study demonstrates that the correct selection of plant species and the application of a tiered planting structure make it possible to create sustainable and aesthetically attractive landscape compositions that improve the ecological and recreational quality of urban environments.

Keywords: urban landscaping, continuous flowering garden, ornamental plants, tiered planting, perennial plants.

Вступ

Озеленення міських територій є одним із ключових чинників формування комфортного, естетично привабливого та екологічно збалансованого середовища. Зелені насадження виконують важливі санітарно-гігієнічні, рекреаційні та декоративні функції, сприяють покращенню мікроклімату, зниженню рівня забруднення повітря та створюють сприятливі умови для відпочинку населення [1].

У сучасному ландшафтному дизайні дедалі більшого поширення набуває концепція безперервного цвітіння, що передбачає формування рослинних композицій із поетапною зміною декоративності протягом усього вегетаційного періоду. Такий підхід дає змогу забезпечити стабільну естетичну привабливість зелених насаджень упродовж тривалого часу [2].

Одним із перспективних напрямів підвищення декоративності міських зелених зон є створення садів безперервного цвітіння. Такі композиції формуються на основі підбору рослин із різними строками цвітіння, що послідовно змінюють одна одну протягом сезону. Завдяки цьому декоративний ефект зберігається від ранньої весни до пізньої осені.

Особливої актуальності ця концепція набуває в умовах помірного клімату, де сезонні зміни є чітко вираженими. У таких умовах важливого значення набуває правильний підбір асортименту рослин з урахуванням їх біологічних особливостей, декоративних властивостей та екологічних вимог [3].

Одним із основних принципів формування садів безперервного цвітіння є принцип ярусності, що передбачає використання рослин різної висоти та структури для створення просторово виразної композиції. Такий підхід забезпечує раціональне використання простору, підвищує декоративність насаджень та створює сприятливі умови для розвитку рослин [2].

Метою дослідження є визначення особливостей формування садів безперервного цвітіння в системі міського озеленення та підбір асортименту декоративних рослин для умов помірного клімату з урахуванням принципів ярусності та сезонної декоративності.

Результати дослідження

Сади безперервного цвітіння є ефективним елементом декоративного озеленення міського середовища. Їх основна особливість полягає у підборі рослин таким чином, щоб періоди їх цвітіння послідовно змінювали один одного протягом усього вегетаційного періоду. Завдяки цьому формується стабільний декоративний ефект, який зберігається від ранньої весни до пізньої осені.

Важливу роль у формуванні таких композицій відіграє принцип ярусності, який передбачає розміщення рослин різної висоти у кілька рівнів. Верхній ярус формують дерева, середній — декоративні кущі, нижній — трав'янисті багаторічні та ґрунтопокривні рослини. Така структура сприяє створенню більш природної та гармонійної композиції [2].

У верхньому ярусі використовують декоративні дерева, що формують просторову структуру насаджень. Для умов помірного клімату доцільно використовувати декоративні сорти яблуні, вишню дрібнопильчасту, липу дрібнолисту та горобину [3].

Середній ярус формують декоративні кущі, зокрема форзиція, спірея, гортензія, барбарис та бузок. Форзиція забезпечує яскраве ранньовесняне цвітіння, спірея японська характеризується тривалим літнім періодом декоративності, а гортензія волотиста прикрашає композицію в другій половині літа та на початку осені [4].

Нижній ярус складається з багаторічних трав'янистих і цибулинних рослин, що забезпечують зміну квітування протягом усього вегетаційного періоду. До ранньовесняних належать крокуси, проліски, мускарі та тюльпани. У травні–червні цвітуть півонії, іриси та декоративні цибулі. У літній період декоративність забезпечують лаванда вузьколиста, ехінацея пурпурова, лілійники та флокси. Восени важливу роль відіграють айстри, рудбекії та очитки [5].

Важливим аспектом формування садів безперервного цвітіння є врахування кольорової гармонії рослинних композицій. Під час проектування квітникових насаджень необхідно враховувати не лише строки цвітіння рослин, а й поєднання кольорів, форму суцвіть та текстуру листя. Гармонійне поєднання кольорів сприяє створенню виразних декоративних композицій та підвищує естетичну цінність міського простору [2].

Під час створення садів безперервного цвітіння необхідно також враховувати стійкість рослин до умов міського середовища. Урбанізовані території характеризуються підвищеним рівнем забруднення повітря, ущільненням ґрунтів, дефіцитом вологи та підвищеними температурами. У зв'язку з цим доцільно використовувати види рослин, які добре адаптовані до таких умов і здатні зберігати декоративність протягом тривалого періоду.

Не менш важливим є врахування просторової організації квітникових композицій. У міських умовах сади безперервного цвітіння можуть розміщуватися у парках, скверах, на бульварах, прибудинкових територіях та вздовж пішохідних зон. Їх використання сприяє формуванню привабливих рекреаційних просторів, що підвищують естетичну привабливість міського середовища та покращують психологічний комфорт населення [1].

Застосування принципу безперервного цвітіння у міському озелененні також сприяє підвищенню екологічної стійкості урбанізованих територій. Різноманітність квітучих рослин створює сприятливі умови для існування комах-запилювачів та інших корисних організмів, що позитивно впливає на підтримання біорізноманіття в межах міських екосистем.

При підборі рослин для садів безперервного цвітіння необхідно враховувати комплекс біоекологічних та декоративних принципів. Насамперед слід брати до уваги тривалість і послідовність періодів цвітіння, що забезпечує безперервний декоративний ефект упродовж усього сезону. Важливим є також відповідність рослин умовам місцевого клімату, ґрунтовим характеристикам та рівню освітлення [3].

Крім того, враховуються морфологічні особливості рослин — висота, форма крони, текстура листя та колір суцвіть, що дає змогу формувати гармонійні багаторівневі композиції [4].

Для забезпечення декоративності садів протягом усього вегетаційного періоду важливим є правильний підбір рослин із різними строками цвітіння. Календар цвітіння основних декоративних рослин, що використовуються у садах безперервного цвітіння, наведено в таблиці 1.

Календар цвітіння демонструє, що поєднання ранньовесняних цибулинних рослин, літніх багаторічників та пізньоквітучих видів дозволяє забезпечити безперервну декоративність насаджень з березня до листопада.

Важливим елементом садів безперервного цвітіння є використання ґрунтопокривних рослин, які заповнюють вільний простір між більшими рослинами та запобігають росту бур'янів. До таких рослин належать барвінок малий, живучка повзуча, очитки та чебрець.

Таблиця 1 – Календар цвітіння основних декоративних рослин у садах безперервного цвітіння

Рослина	Бер.	Квіт.	Трав.	Черв.	Лип.	Серп.	Вер.	Жовт.	Листоп.
Крокус	+	+							
Форзиція	+	+							
Тюльпан		+	+						
Яблуня декоративна		+	+						
Півонія			+	+					
Спірея японська			+	+	+				
Лаванда вузьколиста				+	+	+			
Ехінацея пурпурова					+	+	+		
Гортензія волотиста					+	+	+		
Рудбекія						+	+	+	
Айстра багаторічна							+	+	+
Очиток						+	+	+	+
Хризантема								+	+

Висновки

Сади безперервного цвітіння є важливим елементом сучасної системи міського озеленення, що поєднує декоративні, екологічні та рекреаційні функції. Їх створення забезпечує тривалу естетичну привабливість зелених насаджень протягом усього вегетаційного періоду.

Формування таких композицій ґрунтується на принципах ярусності, сезонної декоративності та біологічної сумісності рослин. Раціональний підбір асортименту декоративних дерев, кущів і трав'янистих рослин дозволяє створювати стійкі та довговічні ландшафтні композиції.

Впровадження садів безперервного цвітіння у систему озеленення міст сприяє підвищенню естетичної привабливості урбанізованих територій, підтриманню біорізноманіття та формуванню комфортного середовища для відпочинку населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кучерявий В.П., Кучерявий В.С. Озеленення населених місць: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: «Новий Світ-2000», 2020. 666 с.
2. Кучерявий В. П. Ландшафтна архітектура : підручник – 3-тє видання, виправлене та доповнене. Львів : «Новий Світ-2000», 2026. 520 с.
3. Білоус В.І. Декоративне садівництво (основи квітництва, дендрології та озеленення). Умань, 2005. 296 с.
4. Dirr M. Dirr's Encyclopedia of Trees and Shrubs. Portland: Timber Press, 2011.
5. Brickell C. RHS Encyclopedia of Garden Plants. London: Dorling Kindersley, 2014.

Балинська Анастасія Володимирівна - здобувачка групи БМ-23б, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: nastiabalynska@gmail.com

Рундюк Світлана Володимирівна — кандидатка технічних наук, доцентка кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: rundyksv@gmail.com

Anastasia Balynska - student of the BM-23b group, Faculty of Construction, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: nastiabalynska@gmail.com

Svitlana Rundyuk - PhD, docent of Department of Construction, Municipal Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: rundyksv@gmail.com